

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4 (2)

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI IQTISODIYOTDA “AKT XIZMATLARI” TUSHUNCHASI VA ULARNING EKSPORT SALOHİYATI.....	14
Shermatov Sherzod Xotamovich	
RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI	20
Amonov Mirzohid Tuymuratovich, Xodjayev Anvar Rasulovich	
TIJORAT BANKLARINING BYUDJET MABLAG’LARI HISOBIGA MOLIYALASHTIRILADIGAN LOYIHALARDAGI ISHTIROKINI KUCHAYTIRISH MEXANIZMLARI	26
Maxmudov Rahimjon Hamid o’g’li	
KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING STRATEGIK YO’NALISHLARI.....	33
Shakirova Gulbaxor Sharipdjanovna	
YASHIL IQTISODIYOTGA O’TISHDA XORIJIY Tajribalar tahlili va uni O’zbekiston sharoitida qo’llash imkoniyatlari	38
Ne’matova Mavsuma, Xolmamatov Diyorbek	
ВЛИЯНИЕ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННУЮ АКТИВНОСТЬ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	43
Буранова Лола Вахобовна	
ФИНТЕХ-ЭКОСИСТЕМА КАК ФАКТОР ИНКЛЮЗИВНОГО И УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА: СТРУКТУРНЫЙ АНАЛИЗ И ПЕРСПЕКТИВЫ ТРАНСФОРМАЦИИ	54
Эшмуротов Дониёр Ихтиёр угли	
ZAMONAVIY MARKETING KONSEPSIYALARI ASOSIDA XIZMATLAR RAQOBATBARDOSHLIGINING USLUBIY JIHATLARI	60
Ostonaqulova Gulsaraxon Matyoqub qizi, Fayzullayeva Zamira Alijonovna	
XIZMAT KO’RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA SERVIS XAVFSIZLIGI INDEKSI: SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA	64
Shodmanova Zubayda Ubaydullayevna	
QURILISH FAOLIYATI SOHALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILG’OR XORIJIY Tajribalari	73
Xusanov Kamoliddin Xolmamat o’g’li	
INSON KAPITALI VA KADRLAR SALOHİYATINI BOSHQARISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI.....	73
Abdullo Sohobov	
O’ZBEKISTONDA URBANIZATSIYA JARAYONLARI JADALLASHUVI VA UNING HUDUDIIY XUSUSIYATLARI	84
Mamanazarov Oybek Shomurodovich	
KORXONALAR MOLIYAVIY HOLATINI MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI (MHXS) ASOSIDA BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	91
Xamidov Javoxir Shavkat o’g’li	
BIZNES JARAYONLARINI MONITORING QILISH TIZIMINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI.....	95
Dadajonova Madina Ravshan qizi	
O’ZBEKISTON VA XORIJIY MAMLAKATLARDA BENEFITSIAR MULKDOR KONSEPSIYASINI QO’LLASHNING DOLZARB MASALALARI	100
Ochilov Farhod Malikovich	
O’ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O’TISHNING MAKROIQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH (GDP, BANDLIK VA INVESTITSİYALAR KESIMIDA)	106
Hayitov Jamshid Xolboyevich	

INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	111
Mamatqulova Hafiza Bahodir qizi IPOTEKA BOZORI MUAMMOLARINING EMPIRIK TAHLILI VA ULARNI BARTARAF ETISH STRATEGIYALARI	118
Ollokulova Feruza Mansurovna, Safarova Dilrabo Baxriddin qizi MILLIY IQTISODIYOT RAQOBATIDA NAZARIY VA AMALIY QARASHLAR.....	122
Karimova Iroda Abdusattarovna KORPORATIV BANK XIZMATLARIGA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR HAMDA ZAMONAVIY BIZNES MODELLARNI JORIY ETISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	128
Qurbonov Abror Abdullayevich GREEN ECONOMY DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN AND INDONESIA: A COMPARATIVE STUDY	133
Ibrokhimova Iroda Ikromjon Kizi. Askolani. Javliyev Nuriddin Bektemir o'g'li AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA REKRUTING AGENTLIKLARINING O'RNI	142
Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi ФАКТОРЫ ТЕКУЧЕСТИ КАДРОВ И МЕХАНИЗМЫ УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА В СОВРЕМЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	148
Джураева Гузаль Шавкатовна BUDJET DAROMADLARI TARKIBIDAGI SOLIQLARNING ULUSHINI BOSHQARISH	156
Abduraxmonova Gulmira Sobir qizi RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AVTOSERVIS SHOXOBCHALARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH..... 161	
Marqayev Xurshid Aliqulovich THE ECONOMIC NATURE OF HUMAN CAPITAL AND ITS RECOGNITION IN ACCOUNTING AS AN OBJECT OF ECONOMIC ANALYSIS	165
Zafar Qodirov Abdivaxobovich O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH	170
Ibragimov G'ayrat Abraqulovich. Tursunov Ozod Matlubovich Shukurova Nilufar Qahramonova IMPROVING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE SERVICES IN THE DIGITAL ECONOMY.....	175
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARI MOLIVAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA INTEGRAL KO'RSATKICHLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	179
Aliyev Arslon Salom o'g'li A STUDY ON THE COLLABORATIVE MECHANISM OF DIGITAL ARCHIVES GOVERNANCE AND TALENT GOVERNANCE: AN ANALYSIS BASED ON JOB COMPETENCY, PERFORMANCE EVALUATION, AND ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS.....	184
Wang Biao USTAMA ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARINING MAZMUNI VA UNI XALQARO STANDARTLARGA MUVOFIQ TAKOMILLASHTIRISH	190
Tashnazarova Dilfuza Samiddinovna INTEGRATSIYA SAMARADORLIGINI O'LGHASHNING METODOLOGIK MODEL VA INDIKATORLAR TIZIMI.....	195
Aliqulov Abbas Baxtiyor o'g'li XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMATLAR SIFATINI TAKOMILLASHTIRISH	202
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich MOLIVAVIY HISOBOTLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	207
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich	

TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA IQTISODIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI.....	213
L.S. Azimova	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF IFRS AND FINANCIAL REPORTING	218
Tojiboyev Abdullajon Kamoliddin o'g'li	
PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIKNING HUQUQIY ASOSLARI.....	223
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
TURIZM KORXONALARIDA XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY BOSHQARUV MEXANIZMLARI	227
Ergasheva Zarifa Baxtiyarovna	
CHO'L-YAYLOV CHORVACHILIGI MAJMUASI RIVOJLANTIRISH	232
Nurmanov Sherzod Xujayarovich	
KREDITORLAR REYTINGINI MASHINAVIY O'QITISHGA ASOSLANGAN BASHORATLASH ALGORITMLARI.....	237
Beknazarov Ulug'bek Zafar o'g'li	
MIKROIQTISODIYOTDA ISTE'MOLCHILAR XULQ-ATVORI VA TALAB SHAKLLANISHI OMILLARI	242
Raximov Azizbek Saliyevich	
OLIY TA'LIMNI MOLIALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJIY Tajribasi: AQSH MISOLIDA.....	246
Kurbanov Baxodir Negmatullayevich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASINI BOSHQARISHDA INNOVATSION YONDASHUVLARNI JORIY ETISH USULLARI.....	250
Ashurova Shaxnoza Almasovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI	257
Sharipova Shahlo Istamovna	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMATLAR SIFATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	262
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
XIZMATLAR SOHASIDA MIJOZ QONIQLASHINI OSHIRISH MEXANIZMLARI: QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA	278
Aqsungul Usenova Tenel qizi, Qoraqalpoq davlat universiteti	
Dawletmuratov Adilbay Mirzaboyevich	
O'ZBEKISTONDA QANDOLAT MAHSULOTLARI BOZORINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI.....	283
Azlarova Munira Muhammad-Amin qizi	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI SHAKLLANTIRISH, RIVOJLANTIRISH VA KO'RSATKICHLARINI O'RGANISH.....	289
Bozorova Madina Raxmat qizi	
IMPROVING SERVICE QUALITY MONITORING IN SERVICE ENTERPRISES BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES.....	294
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
KREDITLASH MEXANIZMINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA UNING TARIXIY RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	299
Ortiqov Husan Usmonaliyevich	
O'ZBEKISTONDA QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORI MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI.....	304
Abdusalomov Ozodbek Baxtiyor o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA SERVIS XAVFSIZLIGI INDEKSI: SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA	311
Shodmanova Zubayda Ubaydullayevna	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTNI OSHIRISHDA AKT RIVOJLANISHINING O'RNI.....	315
Sadriddinov Ulug'bek Jaloliddin o'g'li	

QURILISH FAOLIYATI SOHALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILG'OR XORIJIY TAJRIBALARI.....	322
Xusanov Kamoliddin Xolmamat o'g'li	
INSON KAPITALI VA KADRLAR SALOHİYATINI BOSHQARISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI	326
Abdullo Sohibov	
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TIJORAT BANKLARIDA RISK-MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	331
Davronov Sanjar Ziyotovich	
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BOSHQARUV QARORLARINI QABUL QILISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	336
Ashrapova Noilaxon Niyazxonovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI TAHLILI VA UNGA ILMIY YONDASHUVLAR.....	340
Ochilov Baxtiyor Muminjonovich	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF IFRS AND FINANCIAL REPORTING.....	346
Tojiboyev Abdullajon Kamoliddin ugli	
SIRKULYAR IQTISODIYOTGA O'TISH: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR	351
Astanakulov Olim Tashtemirovich	
Muxammad Id Balbaa (Muhammad Eid Balbaa)	
Habibe Elif Kutlugun (Habibe Elif Kutlugun)	
GLOBAL IQLIM O'ZGARISHI FONIDA EKOLOGIK SIYOSAT VA BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI	357
Xamzayev Abdushukur Xudoyqulovich	
INTERNATIONAL MARKETING STRATEGIES FOR UZBEKISTAN'S TEXTILE INDUSTRY: CHALLENGES, OPPORTUNITIES, AND ECONOMETRIC EVIDENCE	362
Aziz Kurbanovich Abdullaev	
Sarvarbek Allayev Erkin ugli	
Shavkat Asrolovich Ruziev	
DIRECTIONS FOR TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES	369
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich	
TEMIR YO'L TRANSPORTIDA SOLIQQA TORTISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI TAHLILI ("O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI" AJ MISOLIDA).....	373
Barotov Baxtiyor Vaxobovich	
CHIQUINDILARNI QAYTA ISHLASHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O'RNI	377
Muxitdinova Kamola Alisherovna	
TRANSPORT LOGISTIKASIDA TAVAKKALCHILIKLARNI SUG'URTALASH: O'ZBEKISTON VA AQSH TAJRIBASI ASOSIDA TAQQOSIY TAHLIL.....	381
Jabborov Islom Xusan o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY SALOHİYATINI BARQAROR BOSHQARISH	385
Xayrullayev Shaxram Yunus o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SERVIS KORXONALARIDA XIZMATLAR SIFATI BOSHQARUVINING ZAMONAVIY MODELLARI	392
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
BIZNES JARAYONLARI MONITORINGI SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA KO'RSATKICHLARI.....	398
Dadajonova Madina Ravshan qizi	
SIRKULYAR IQTISODIYOT KONSEPSIYASINI AMALGA OSHIRISHNI BAHOLASH KO'RSATKICHLARINI (INDIKATORLARINI) SHAKLLANTIRISH.....	403
Sharifxo'jayeva Xonzodaxon A'lo qizi	

TURIZM QISHLOQLARINI SHAKLLANTIRISH MEZONLARI VA INDIKATORLARI TIZIMI	408
Xudaynazarova Dilorom	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIVAVIY BOSHQARUV VA BOSHQARUV HISOBI TIZIMINING AMALIYOTI: MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	416
Xojiboyev Muxiddin Shodimuxamedovich	
DAVLAT XARIDLARI JARAYONIDA XAVFLARNI IDENTIFIKATSIYA QILISH, TASNIFLASH VA RISKKA ASOSLANGAN ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH	421
Meliboyev Askar Eshmuratovich	
DEVELOPING GARMENT MANUFACTURING STRATEGY IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION	426
Mahbuba Rahmonova	
Feruza Mansurovna Ollokulova	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGIDA INVESTITSIYA SIYOSATINING IQTISODIY AHAMIYATI	430
Bakhit Mambetnazarov	
Atabek Tureev	
SOLIQ TUSHUMLARI VA MAJBURIY AJRATMALARNING DAVLAT MOLIVASIDAGI O'RNI: 2020-2025 YILLAR TAHLILI VA ISTIQBOLI.....	434
Olimov Shukurulla Dilshodjon o'g'li	
ФАКТОРЫ ТЕКУЧЕСТИ КАДРОВ И МЕХАНИЗМЫ УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА В СОВРЕМЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ УЗБЕКИСТАНА	439
Джураева Гузаль Шавкатовна	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	447
Mamirov Zamir Uzoq o'g'li	
XORIJIY TO'G'RIDAN-TO'G'RI INVESTITSIYALARNI JALB ETISHDA O'ZBEKISTON TAJRIBASI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	453
Xatamov Nurbek Ochilidievich	
DAVLAT BYUDJETI XARAJATLARI HISOBI VA TAHLILINING AMALDAGI TIZIMI	458
Ostonokulov Azamat Abdurkarimovich	
Tursinbaev Gafur Jolmurzaevich	
MOLIVAVIY HISOBOTLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	464
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich	
СТРАХОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ СНИЖЕНИЯ ФИНАНСОВЫХ ПОТЕРЬ ОТ НЕПРЕДВИДЕННЫХ РИСКОВ, ОКАЗЫВАЮЩИХ ВЛИЯНИЕ НА ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКУЮ ПРИБЫЛЬ (ДОХОД).....	470
Азимжон Мелиев Муродулло угли	
A STUDY ON THE COLLABORATIVE MECHANISM OF DIGITAL ARCHIVES GOVERNANCE AND TALENT GOVERNANCE: AN ANALYSIS BASED ON JOB COMPETENCY, PERFORMANCE EVALUATION, AND ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS	475
Wang Biao	
SANOAT KORXONALARI INNOVATION SALOHİYATINI BAHOLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	481
Bahodirov Shohruh Bahodir o'g'li	
QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORINI TARTIBGA SOLISHNING XALQARO TAJRIBASI.....	488
Mallabayev Jobir Baxtiyorovich	
ANALYSIS OF THE FINANCIAL AND ECONOMIC ACTIVITY REPORTS OF OOO SAM TRADING STROY	493
Usmonova Dilfuza Ilhomovna	
WAYS TO IMPROVE THE USE OF FOREIGN EXPERIENCE IN THE TRANSPORT	

Musayeva Shoirazimovna FOUNDATIONS FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TRANSPORT LOGISTICS IN UZBEKISTAN	507
Muradov Alisher Kurbanbaevich DAVLAT MULKINI BOSHQARISHNING INNOVATSION VA RAQAMLI MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	513
Musurmonqulov Muhammad Ural o'g'li KORXONALARNING INVESTITSIIYA FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH: NAZARIYA VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR INTEGRATSIYASI.....	521
No'monjonova Muazzam Mahbubjon qizi KORXONALARDA DEBITORLIK VA KREDITORLIK QARZLARNI BOSHQARISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	526
Mirzaev Ozod Furkatovich INVESTITSIIYA LOYIHALARINI MOLIIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH: GIDROENERGETIKA SEKTORI MISOLIDA	531
Xusanov Shaxbozbek Shuxratjon o'g'li ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ ИННОВАЦИИ В КРАУДФАНДИНГЕ: БЛОКЧЕЙН, ИИ И БУДУЩЕЕ ИНВЕСТИРОВАНИЯ	538
Хамидова Фаридахон Абдулкарим кизи Каримова Азиза Аъзамиддин кизи BANK TIZIMIDA QO'LLANILADIGAN RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING TURLARI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	545
Ollokulova Feruza Mansurovna Xursanova Shaxnoza Anvar qizi TA'LIM MUASSASALARIDA QO'SHIMCHA TA'LIM XIZMATLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI	549
Safarova Kamola Shuxrat qizi QASHQADARYO VILOYAT MINTAQASINING IQTISODIY XAVFSIZLIK DARAJASI VA UNI BAHOLASH USLUBIYATI	553
Nurxonov Komiljon Tovkarayevich AYOLLARGA NISBATAN ZO'RAVONLIKNING IQTISODIY OQIBATLARI VA UNI KAMAYTIRISHNING BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O'RNI.....	562
Feruza Bahodirxonovna Ibragimova ИНВЕСТИЦИОННЫЙ И ИННОВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ: СТРУКТУРНЫЕ ТРАНСФОРМАЦИИ И НОВЫЕ ИСТОЧНИКИ РАЗВИТИЯ.....	567
Насиров Дилшод Фархадович Асадов Амалжон Мехрожевич Ахматов Алинур Дилшодович ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ МОДЕЛИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ	572
Насиров Дилшод Фархадович Хамраева Севара Мамуржановна Бахтиярова Алтынгул Бахтияровна INVESTITION JOZIBADORLIKKA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	579
Mamatqulova Hafiza Bahodir qizi ЦИФРОВЫЕ ПЛАТФОРМЫ КАК НОВАЯ ФОРМА ОРГАНИЗАЦИИ БИЗНЕСА – ЭВОЛЮЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ И ИНСТИТУЦИИ.....	586
Рахмонов Хумоюн Рустамжон угли XORIIY BANKLARNING YANGI BOZORLARGA KIRISH STRATEGIYALARI VA ULARNING MILLIY BANK TIZIMLARIGA TA'SIRI ("IOTEKA-BANK" AKSIYADORLIK TIJORAT BANKI MISOLIDA)	598
Kadirov Vaxid Marimbayevich Rajabboyeva Asalxon Mahmud qizi OECD VA YEVRPA ITTIFOQI MAMLAKATLARIDA BILVOSITA SOLIQA TORTISH TIZIMLARINING QIYOSIY TAHLILI VA O'ZBEKISTONDA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	605
Tuxliyev Bozor Karimovich Dusiyarov Sherzod Xolmuratovich JISMONIY TARBIYANING INSON SALOMATLIGINI MUSTAHKAMLASHDAGI ROLI	614
Abdilaxatov Zafar Abdigapirovich	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ СТРУКТУРЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ТАМОЖНИ	621
Ли Ирина Валентиновна	
JAHON IQTISODIYOTIDA O'ZBEKISTONNI TUTGAN O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	627
Boboqulov Sanjar Bahromqulovich	
OBODONLASHTIRISH XIZMATLARI IJTIMOYIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	633
Hayitov Jamshid Xolvoyevich	
Ibragimova Gulhayo Nuriddin qizi	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI TAHLILI	638
Hamroyeva Sabina Ismoil qizi	
EXPLORATION OF TOURISM FLOW GENERATING IN SAMARKAND UNDER THE BACKGROUND OF DIGITAL ECONOMY	644
Jie YANG	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ОЗДОРОВИТЕЛЬНОГО ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ.....	651
Усманова Диялфруз Каршиевна	
YASHIL ISTE'MOL XULQ-ATVORINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI VA STRATEGIK ISTIQBOLLARI	656
Ishmuratov Baxodir Xusanovich	
O'ZBEKISTONDA INFLYATSIYA VA FOIZ SIYOSATINING BANK KREDITLARIGA TA'SIRI	661
Ibragimova Saule Orinbaevna	
IJTIMOYIY HIMOYA TIZIMI SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA IJTIMOIY-IQTISODIY KO'RSATKICHLARNING ROLI: STATISTIK YONDASHUV	665
Qurbonboyev Abdulla Mansur o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INFLYATSIYAGA QARSHI KURASH DASTURINI AMALGA OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	671
Murtazayev Ulug'bek Abdusalom o'g'li	
XARAJATLAR HISOBINI YURUTISHNING ZAMONAVIY USULLARI TAHLILI	675
Xasanov Baxodir Akramovich	
Yo'ldiyev Oybek Ulug'bek o'g'li	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY RISKLARINI KOMPLEKS BAHOLASH METODOLOGIYASI	683
Baymuratova Gulirayxon Tursunbayevna	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISH.....	688
Ibragimov Husen Ismailovich	
KONSALTING XIZMATLARINING RIVOJLANISH EVOLYUTSIYASI VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI	692
Ermamatova Shoxsanam Ermamat qizi	
GLOBAL BRANDING VS. LOCAL BRANDING: STRATEGIC TRADE-OFFS IN INTERNATIONAL MARKETING	698
Aziz Kurbanovich Abdullaev	
Mamasolieva Kamila	
Akhmedova Zaynabkhon Khayrullo qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSIYA MUHITINI YAXSHILASH MEXANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	706
Xatamov Nurbek Ochildiyeievich	
TIJORAT BANKLARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIR QILUVCHI MAKRO VA MIKROIQTISODIY KO'RSATKICHLARNI EKONOMETRIK TAHLILI	711
Nabixojayeva Maxfuza Ulug'bekovna	
AGROKLASTERLARDA MAHSULOT (ISH, XIZMAT)LARNI SOTISH JARAYONLARI AUDITINING AMALIYOTI.....	717
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA DASTURIY BYUDJETLASHTIRISHNI JORIY ETISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI	723
Umidjon Abdullajonov	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОБЛЕМНЫМИ КРЕДИТАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ.....	730
Избосаров Бобуржон Бахриддинович	
Ахмедова Улмасой Хусан кизи	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИНАНСОВОЙ	

ПОДДЕРЖКИ ПРИВЛЕЧЕНИЯ БЕДНЫХ СЕМЕЙ К ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВУ	736
Ережепов Кууанышбай Жиенбай улы	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SANOAT KORXONALARI	
RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI ICHKI VA TASHQI OMILLAR TASNIFI.....	741
Jalolov Abbosxon Ravshanxon o'g'li	
BYUDJET TASHKILOTLARIDA ASOSIY VOSITALAR HISOBINI	
MODERNIZATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	747
Ruziyev Shavkatjon Faxridinovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI MOLIVAVIY TA'MINLASHNING XORIJIY TAJRIBASI.....	756
Aymurzaeva Gulnaz Puxarbaevna	
YER-SUV RESURLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR	
VA SUN'IY INTELLEKTNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	762
Rustamov Umidjon Xayitboyevich	
GEOSIYOSIY NOANIQLIK SHAROITIDA TA'MINOT	
ZANJIRLARINI BOSHQARISHNING INNOVATSION MODELI	767
Nodir Xidirov G'iyosaliyevich	
Sarvinovxon Lutfullayeva Azizxon qizi	
NEFT-GAZ SANOATIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN	
FOYDALANISHNING XALQARO TAJRIBASI	775
Mallayev Sirojiddin Eshdavlatovich	
AGROKLASTERLAR RIVOJLANISHNING INSTITUSIONAL-IQTISODIY NAZARIY MODELI	781
O'rinboyev Ulug'bek Otabekovich	
ИНТЕГРАЦИЯ ПРИНЦИПОВ CSR В СИСТЕМУ УСТОЙЧИВОГО	
КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ.....	789
Идиева Наргиза Олимовна	
Норова Саломат Юсуповна	
KORXONALARNING INVESTITSIYA FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH:	
NAZARIYA VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR INTEGRATSIYASI.....	797
No'monjonova Muazzam Mahbubjon qizi	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВЗАИМОСВЯЗИ	
БЕРЕЖЛИВОСТИ И ИННОВАЦИЙ.....	803
Аллаберганов Закир Гаирович	
"YASHIL IQTISODIYOT" BARQAROR RIVOJLANISHNING	
MUHIM YO'NALISHI SIFATIDA (YEVIROPA ITTIFOQI MISOLIDA)	809
Sharifxodjayev Shavkat Oqilovich	
Achilova Shirin Shavkat qizi	
DON MAHSULOTLARI KORXONALARIDA RESURLARDAN	
FOYDALANISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	815
Aipova Iroda Ikramovna	
DON MAHSULOTLARI SANOATIDA EKOLOGIK VA IQTISODIY	
SAMARADORLIKNI UYG'UNLASHTIRISH.....	820
Aipova Iroda Ikramovna	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KO'P KVARTIRALI UY-JOY FONDIGA	
XIZMAT KO'RSATISH TIZIMINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH	826
Najmiddinov Sherzod Qiyomiddin o'g'li	
Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
ENERGETIKA INFRATUZILMASINING HUDUDIY RIVOJLANISH VA IJTIMOY TENGLIKKA TA'SIRI.....	831
Babajanova Dilfuza Abdurasulovna	
SANOAT KORXONALARIDA QAROR QABUL QILISH JARAYONLARIGA SUN'IY INTELLEKT	
TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISH SAMARADORLIGI.....	836
Xusanova Malohat Mingnorovna	
АНАЛИЗ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ И ПРОГРАММАМИ	
СТРАТЕГИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ООО «YANGI ZAMON TUHFASI»	842
Шавкатов Шохаббос Шухрат угли	
O'ZBEKISTON MISOLIDA LOMBARD SEKTORI MOLIVAVIY	
KO'RSATKICHLARI VA HISOB AMALIYOTI.....	854
Maksud Zaxirov	
IQTISODIY O'SISH VA O'ZBEKISTONNING YAIM DARAJASI.....	859
Nurova Farog'at Salohiddin qizi	

MINTAQAVIY MEHNAT BOZORI - XALQARO MEHNAT BOZORINING BIR QISMI SIFATIDA	864
Ismatova Shoxsanam Abdulaziz qizi	
DIGITAL INTERNATIONAL MARKETING: PROMOTION WITHOUT BORDERS (Rapid entry into foreign markets on a minimal budget using social media, influencers, and marketplaces (Amazon, AliExpress))	869
Abdullaev Aziz Kurbanovich	
Azimov Khumoyun Khamid ugli	
Pardayev Xhusniddin Jakhongir ugli	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA NOSTANDART BANDLIK SHAKLLARIDAN FOYDALANISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	878
Fayzullayev Nurulla Baxromovich	
TIBBIYOT TIZIMINI MOLIALASHTIRISHNING YANGI YECHIMLARI.....	885
Muhammadiev Ramz Zoirjon o'g'li	
BANKLAR INNOVATSION FAOLIYATNI RIVOJLANTIRISHDA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMINING O'RNI	888
Muxtorova Shaxlo Farxodovna	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIALASHTIRISH MANBALARI TAHLILI.....	893
Nazirova Sayyora Baxtiyorovna	
Ergasheva Komila To'ra qizi	
MAHALLALARDA TADBIRKORLIK EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISHDA INSTITUTSIONAL ISLOHOTLARNING METODOLOGIK MODEL 897	
Sharopova Nafosat Radjabovna	
SANOAT KORXONALARIDA LOGISTIKA TIZIMINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH	904
Shoyimov Sarvar Qahramon o'g'li	
БУХГАЛТЕРСКИЙ УЧЕТ В СИСТЕМЕ КОРПОРАТИВНОГО КОНТРОЛЯ В УСЛОВИЯХ «ЗЕЛЕННОЙ» ЭКОНОМИКИ	908
Эргашева Шахло Тургуновна	
ISHLAB CHIQUVCHILIK ORTIQCHALIGI VA ISTE'MOLCHI ORTIQCHALIGI	915
Ortiqov G'anisher Xudoyberdi o'g'li	
Xo'jaqulov Hasan Dilshod o'g'li	
РАЗВИТИЕ БЕЗНАЛИЧНЫХ ПЛАТЕЖЕЙ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ СФЕРЫ УСЛУГ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	920
Ишонкулова Феруза Асатовна	
O'ZBEKISTON MEHMONXONA XO'JALIKLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA AUDIT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	926
Asqarova Lobarxon Usmanjanovna	
KORPORATIV BIRLASHISHLAR VA QO'SHIB OLISHLAR: NAZARIY ASOSLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	930
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Xolmurodova Sevara Asqarovna	
MAMLAKATIMIZ QISHLOQ XO'JALIGIDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINING ZAMONAVIY BOSHQARUVI	936
Siddiqov Zoxid Tulkunovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA IQTISODIY MEKANIZMNING QIYMATNI BAHOLASH VA NARX SHAKLLANISHIGA TA'SIRINI KUCHAYTIRISH	941
Rasulev Alisher Fayziyevich	
Oxunova Oygul Usmonjon qizi	
THE ROLE OF COUNTRY-OF-ORIGIN EFFECT IN CONSUMER PURCHASING DECISIONS	950
Matrizayev Sarvarbek Anvar o'g'li	
Abdurakhmonov Javlonbek Ravshan o'g'li	
Aziz Kurbanovich Abdullaev	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ИННОВАЦИОННОГО УПРАВЛЕНИЯ И ПРОГНОЗИРОВАНИЕ РАЗВИТИЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА (НА ПРИМЕРЕ КАШКАДАРЬСКОЙ ОБЛАСТИ)	960
Эргашев Гайрат Уралович	
YOSH YENGIL ATLETIKACHILARNING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH	965
Abdilaxatov Zafar Abdigapirovich	

YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	972
Zakirov Mir Timur Zakir o'g'li	
HUDUDLARNI IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDAGI NOMUTANOSIBLIK LARNI	
BAHOLASH: KOGNITIV VA EKONOMETRIK MODELASHTIRISH YONDASHUVI.....	976
Madaminov Sardorbek Qadamovich	
KICHIK VA O'RTA BIZNES SUBYEKTLARINI SEGMENTLASH ORQALI	
MOLIYALASHTIRISH MODEL.....	981
Annaklichev Saxi Saparmuxamedovich	
TURIZM TURLARINI DIVERSIFIKATSIYALASH JARAYONLARINI BOSHQARUV SAMARADORLIGIGA	
OMILLAR TA'SIRINI BAHOLASHDA TAHLIL METODOLOGIYALARINING QO'LLANILISHI	986
Saidova Dilfuza Abdufattohova	
O'ZBEKISTONDA TELEKOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI RIVOJLANISHI VA ALOQA	
KORXONALARI MOLIYAVIY FAOLIYATINING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI.....	995
Ismailov Xusanboy Mahammadqosim o'g'li	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING TASHQI SAVDO FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH	
MANBALARI	1002
Ismailov Erkin Faxretdinovich	
IQTISODIYOTDA DAVLAT ISHTIROKINI QISQARTIRISH KONTEKSTIDA TIJORAT FAOLIYATI BILAN	
SHUG'ULLANADIGAN VA RAQOBAT RIVOJLANGAN SOHALARDA DAVLAT MUASSASALARINI	
ISLOH QILISH: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI.....	1006
Sharapov Umidjon Shavkatovich	
MICE TURIZMINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY TAJRIBANI O'RGANISH VA O'ZBEKISTON	
SHAROITIDA QO'LLASH TAMOIYILLARI	1013
Fayyoza Xalimova Nafasovna	
JIZZAX VILOYATIDA OLIY TA'LIM XIZMATLARI SIFATINI BAHOLASH TIZIMINING SHAKLLANISHI	
VA UNGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNI IQTISODIY TAHLILI	1018
Saloxitdinov Sherzod Farxodovich	
STRATEGIK TARMOQLARDA IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TAHDIDLAR, INNOVATSION	
TEXNOLOGIYALAR VA JAHON TAJRIBASI.....	1024
Xushboqova Kamola Rustam qizi, Dilfuza Xamzayeva	
TOVAR-MODDIY ZAXIRALAR HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISH	1029
Zaripova Sayohat Zafarovna	
INTERNATIONAL MARKETING STRATEGIES FOR UZBEKISTAN'S TEXTILE INDUSTRY:	
CHALLENGES, OPPORTUNITIES, AND ECONOMETRIC EVIDENCE.....	1034
Aziz Kurbanovich Abdullaev, Sarvarbek Allayev Erkin ugli, Shavkat Asrolovich Ruziev	
YANGI O'ZBEKISTONDA MA'NAVIY MADANIYATNING RIVOJLANISHI.....	1041
Qodirova Shahodat G'aybullayevna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA SHARIAT TAMOIYILLARIGA ASOSLANGAN BANKLAR FAOLIYATINI	
TAKOMILLASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH AMALIYOTI ("TRASTBANK" XAB MISOLIDA)	1048
Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI OSHIRISHNING INTEGRATSIYALASHGAN MEXANIZMLARI	
(NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA).....	1055
Gulyamov Ulug'bek G'afurovich	
BUDJET TIZIMIDA JISMONIY SHAXSLARDAN UNDIRILADIGAN SOLIQ TUSHUMLARINI	
PROGNOZLASHTIRISHNING EKONOMETRIK YONDASHUVLARI	1059
Babayev Shavkat Bayramovich	
ELEKTRON TIJORATNI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY TAJRIBALARDAN FOYDALANISH	
MASALALARI	1067
Aripov Ulug'bek Bahodirovich	

BOJXONA YIG'IMLARINING UNDIRUVCHANLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARDAN SAMARALI FOYDALANISH.....	1072
Sarmanov Orifjon Adiljonovich	
DAVLAT MOLIYASINI RAQAMLASHTIRISH VA FISKAL SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING XORIJIY TAJRIBASI.....	1078
Berdibekov Adhamjon Ilhomjon o'g'li	
DAVLAT MOLIYAVIY NAZORATI TIZIMI SAMARADORLIGINI XALQARO BAHOLASH.....	1083
Ashirov Jasur Dilshod o'g'li	

DAVLAT MOLİYAVIY NAZORATI TIZIMI SAMARADORLIGINI XALQARO BAHOLASH

Ashirov Jasur Dilshod o'g'li

O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi
Iqtisodiy jinoyatlarga kurashish departamentining
Davlat moliyaviy nazorat inspeksiyasi katta taftishchisi

Annotatsiya. Davlat moliyaviy nazorati tizimi samaradorligini xalqaro baholash masalalari tahlil qilingan. Tadqiqot davomida xalqaro reytinglar, indekslar va indikatorlar asosida davlat moliyaviy nazorati tizimining shaffofligi, hisobdorligi, moliyaviy intizomi hamda samaradorlik darajasi o'rganildi. Shuningdek, Daniya, Finlandiya, Singapur kabi rivojlangan davlatlarning tajribalari tahlil qilinib, O'zbekiston davlat moliyaviy nazorati tizimini takomillashtirish yo'nalishlari ishlab chiqildi. Tadqiqot natijasida ichki nazoratni kuchaytirish, xalqaro audit standartlarini joriy etish, korrupsiyaga qarshi boshqaruv mexanizmlarini rivojlantirish hamda raqamli boshqaruv tizimlarini kengaytirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar berilgan.

Kalit so'zlar: davlat moliyaviy nazorati, xalqaro reytinglar, audit, korrupsiya indeksi, raqamli hukumat, huquq ustuvorligi, moliyaviy intizom, davlat budjeti, xalqaro standartlar, samaradorlik.

Abstract. This article analyzes the issues of international evaluation of the effectiveness of the public financial control system. The study examines the transparency, accountability, financial discipline, and efficiency of public financial control systems based on international ratings, indices, and indicators. In addition, the experiences of developed countries such as Denmark, Finland, and Singapore are analyzed in order to identify directions for improving the public financial control system of Uzbekistan. As a result of the research, scientific and practical recommendations are proposed for strengthening internal control, implementing international audit standards, developing anti-corruption management mechanisms, and expanding digital governance systems.

Key words: public financial control, international ratings, audit, corruption perception index, digital government, rule of law, financial discipline, state budget, international standards, efficiency.

Аннотация. В данной статье анализируются вопросы международной оценки эффективности системы государственного финансового контроля. В ходе исследования были изучены прозрачность, подотчетность, финансовая дисциплина и уровень эффективности системы государственного финансового контроля на основе международных рейтингов, индексов и показателей. Также был проведен анализ опыта развитых стран, таких как Дания, Финляндия и Сингапур, с целью определения направлений совершенствования системы государственного финансового контроля Узбекистана. По результатам исследования разработаны научно-практические рекомендации по усилению внутреннего контроля, внедрению международных стандартов аудита, развитию механизмов противодействия коррупции и расширению цифровых систем управления.

Ключевые слова: государственный финансовый контроль, международные рейтинги, аудит, индекс восприятия коррупции, цифровое правительство, верховенство закона, финансовая дисциплина, государственный бюджет, международные стандарты, эффективность.

KIRISH

Bugungi kunda davlat moliyasini samarali boshqarish, budget mablag'laridan oqilona foydalanish hamda davlat organlari faoliyatining shaffofligini ta'minlash masalalari barcha mamlakatlar uchun ustuvor yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, globallashtirish jarayonlari, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi va xalqaro integratsiyaning kuchayishi sharoitida davlat moliyaviy nazorati tizimining samaradorligini oshirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Davlat moliyaviy nazorati tizimi davlat mablag'larining qonuniy, maqsadli va samarali sarflanishini ta'minlash bilan birga, moliyaviy intizomni mustahkamlash, korrupsion holatlarning oldini olish va davlat boshqaruvi sifatini yaxshilashda muhim vosita sifatida namoyon bo'ladi.

Xalqaro amaliyotda davlat moliyaviy nazorati tizimini baholashda turli reytinglar, indekslar va indikatorlardan keng foydalaniladi. Ushbu ko'rsatkichlar davlat organlarining hisobdorligi, shaffofligi, huquq ustuvorligi, korrupsiyani qabul qilish darajasi, raqamli boshqaruv tizimi hamda hukumat samaradorligini baholash imkonini beradi. Natijada davlat moliyaviy nazorati tizimining kuchli va zaif tomonlari aniqlanib, uni takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, samarali davlat moliyaviy nazorati tizimi iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, davlat budjeti ijrosini kuchaytirish va moliyaviy xavflarni kamaytirishda muhim omil hisoblanadi. Daniya, Finlandiya, Singapur, Norvegiya kabi davlatlarning xalqaro reytinglarda yuqori o'rinlarni egallashi aynan moliyaviy nazorat tizimining shaffofligi, kuchli audit tizimi va korrupsiyaga qarshi samarali mexanizmlar mavjudligi bilan izohlanadi.

O'zbekistonda ham so'nggi yillarda davlat moliyaviy nazorati tizimini modernizatsiya qilish, xalqaro standartlarni joriy etish va raqamli boshqaruv tizimlarini rivojlantirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan, Jahon banki, Xalqaro valyuta jamg'armasi va Osiyo taraqqiyot banki kabi xalqaro moliya institutlari tavsiyalari asosida davlat moliyasini boshqarish tizimini takomillashtirish, ichki va tashqi audit tizimlarini rivojlantirish hamda budget mablag'laridan foydalanish samaradorligini oshirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi davlat moliyaviy nazorati tizimi samaradorligini xalqaro baholash usullarini tahlil qilish, xorijiy davlatlar tajribalarini o'rganish hamda O'zbekiston davlat moliyaviy nazorati tizimini takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqishdan iborat. Shu bilan birga, tadqiqot davomida xalqaro reyting va indekslarning davlat moliyaviy nazorati tizimiga ta'siri hamda ularning davlat boshqaruvi samaradorligini oshirishdagi o'rni tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Davlat moliyaviy nazorati tizimi samaradorligini oshirish va uni xalqaro mezonlar asosida baholash masalalari ko'plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Ushbu ilmiy tadqiqotlarda davlat moliyasini boshqarish, audit tizimini rivojlantirish, korrupsiyani kamaytirish, shaffoflik va hisobdorlikni ta'minlash masalalariga alohida e'tibor qaratilgan.

Amerikalik iqtisodchi Joseph Stiglitz davlat boshqaruvida moliyaviy shaffoflik va hisobdorlik iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashning asosiy omillaridan biri ekanligini ta'kidlaydi. Olimning fikricha, davlat moliyaviy nazoratining samarali tashkil etilishi davlat mablag'laridan foydalanish samaradorligini oshiradi hamda korrupsion xavflarni kamaytiradi.

Iqtisodchi olim Robert Klitgaard korrupsiyaga qarshi kurashish masalalarini tadqiq qilib, davlat moliyaviy nazorati tizimi korrupsiyani oldini olishning eng muhim institutsional vositalaridan biri ekanligini qayd etgan. Uning fikricha, nazorat tizimining ochiqqligi va kuchli audit mexanizmlarining mavjudligi davlat boshqaruvi sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Allen Schick davlat budjeti va moliyaviy boshqaruv tizimlarini tadqiq etib, davlat moliyaviy nazoratini budget intizomini ta'minlovchi muhim mexanizm sifatida baholaydi. Olimning fikricha, samarali moliyaviy nazorat davlat xarajatlarini optimallashtirish hamda davlat resurslaridan oqilona foydalanishga yordam beradi.

Davlat auditi va xalqaro standartlar bo'yicha ilmiy izlanishlar olib borgan INTOSAI ekspertlari davlat moliyaviy nazoratining samaradorligi mustaqil audit tizimi, xalqaro standartlar va professional monitoring mexanizmlariga bog'liq ekanligini ta'kidlaydi. Ularning tavsiyalarida auditning muvofiqlik nazoratidan samaradorlik auditiga o'tishi davlat boshqaruvi sifatini oshirishi qayd etilgan.

Douglas North institutsional iqtisodiyot nazariyasida samarali davlat institutlari iqtisodiy rivojlanishning asosiy omili ekanligini ko'rsatib o'tgan. Olim davlat moliyaviy nazoratini davlat institutlari samaradorligini oshiruvchi muhim vosita sifatida baholaydi. Uning fikricha, huquq ustuvorligi va kuchli nazorat tizimi iqtisodiy o'sishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Xalqaro tashkilotlar tomonidan ham davlat moliyaviy nazorati tizimi samaradorligi bo'yicha qator ilmiy-amaliy tadqiqotlar olib borilgan. Jumladan, World Bank hisobotlarida davlat moliyasini boshqarishda raqamli

texnologiyalarni joriy etish, ichki audit tizimini kuchaytirish va ochiq budget mexanizmlarini rivojlantirish samaradorlikni oshiruvchi asosiy omillar sifatida ko'rsatilgan.

International Monetary Fund ekspertlari esa davlat moliyaviy nazoratida xalqaro standartlarni joriy etish moliyaviy intizomni mustahkamlashi va davlat mablag'laridan foydalanish samaradorligini oshirishini ta'kidlaydi. Ularning fikricha, davlat moliyaviy nazorati tizimini zamonaviylashtirish budget jarayonlarining shaffofligini oshirishga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda davlat moliyaviy nazorati tizimi samaradorligini xalqaro baholash masalalarini o'rganishda kompleks yondashuvdan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida davlat moliyaviy nazorati tizimining samaradorligini aniqlash, xalqaro tajribalarni tahlil qilish hamda O'zbekiston davlat moliyaviy nazorati tizimini takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqishga qaratilgan usullar qo'llanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Davlat moliyaviy nazorati tizimini baholashda xalqaro standartlar, metodologiyalar va reytinglar muhim o'rin tutadi. Mazkur baholashlar orqali davlat organlarining moliyaviy intizomi, hisobdorligi, shaffofligi hamda samaradorlik darajasi aniqlanadi. Natijada mavjud kamchiliklar aniqlanib, ularni bartaraf etish bo'yicha aniq choralar ishlab chiqiladi.

Xalqaro tajribada davlat moliyaviy nazorati tizimini baholash uchun turli ko'rsatkichlar va indekslardan foydalaniladi. Ushbu ko'rsatkichlar orqali davlat organlarining faoliyati kompleks tarzda baholanadi hamda tizimning umumiy samaradorligi aniqlanadi.

Davlat moliyaviy nazorati tizimining xorijiy davlatlar tajribalarini o'rganishda ham aynan davlat moliyaviy nazorati tizimiga ta'sir qiladigan va ushbu tizimga ta'sir ko'rsatadigan ko'rsatkichlar tizimini tanlab olish yoki ishlab chiqish muhim hisoblanadi. Shu tizimli ma'lumotlarni tahlil qilish orqali biz "Nima uchun aynan shu davlatlar tajribalarini o'rganish kerak?" degan savolga asosli, tahliliy, ilmiy va mantiqiy javob berishimiz mumkin bo'ladi. Buning uchun esa, albatta, imkon boricha barcha davlatlar bo'yicha mavjud bo'lgan hamda u yoki bu darajada davlat moliyaviy nazorati tizimi bilan bog'liq bo'lgan, amaliyotga tatbiq etiladigan yangi tizim oldiga qo'yiladigan maqsadlarning bajarilishiga yordam berishi mumkin bo'lgan ma'lumotlar ro'yxatini shakllantirish lozim. Ushbu ro'yxat qanchalik katta bo'lsa, shuncha yaxshi bo'lib, bu xalqaro darajada umumiy holatni kengroq anglash imkonini oshiradi. Shuning uchun ham ma'lumotlar tarkibidan statistik ma'lumotlar, tadqiqotlar natijalari, hisobotlar, reyting va indekslar ma'lumotlari hamda xalqaro tashkilotlar baholari o'rin olishi muhim hisoblanadi.

Davlat moliyaviy nazorati tizimining davlat budjeti tizimida yangi moliya arxitekturasini yaratishdagi ishtiroki deganda mavjud tizim bilan bog'liq xavflarni va kamchiliklarni aniqlash orqali ularni takomillashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqish tushunilsa, nazorat funksiyasi esa yaratilayotgan yangi tizimlardan foydalanish hamda ularning natijadorligini baholashni nazarda tutadi.

Davlat moliyaviy nazorati budget jarayonining barcha bosqichlarida doimiy ishtirokchi bo'lib, uni takomillashtirish davlat budjeti tizimidagi o'zgarishlarga to'g'ridan to'g'ri bog'liq va hamohangdir. Shu ma'noda davlat moliyaviy nazorati arxitekturasini takomillashtirish davlat budjetining o'zgarishlarini nazarda tutadi va uzviy bog'liq ravishda amalga oshiriladi.

O'zbekistonning davlat moliyaviy nazorati arxitekturasini xalqaro tajribalar va ma'lumotlar asosida rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda va bu bo'yicha World Bank, International Monetary Fund, Asian Development Bank kabi qator xalqaro moliya institutlari tomonidan tavsiyalar berib borilmoqda. Ular tomonidan taqdim etilgan tavsiyalar va amalga oshirilgan baholash ishlari natijalari bo'yicha davlat moliyaviy nazoratini rivojlantirishda foydalanilishi mumkin bo'lgan xorijiy tajribalarni shartli ravishda yo'nalishlarga bo'lish mumkin (1-jadval).

1-jadval. Xorijiy davlatlarning moliyaviy nazorat tizimini baholash natijalari¹

Reyting	Davlatlar nomi	O'rta arifmetigi	Korrupsiyani qabul qilish indeksi	Iqtisodiy erkinlik indeksi	Inson kamoloti indeksi	Raqamli hukumat indeksi	Huquq ustuvorligi
1	Daniya	92,1	90	79	96	98	90
2	Finlandiya	90,0	88	77	95	96	87
3	Singapur	89,6	84	84	95	97	78

1 Manba: muallif ishlanmasi

4	Norvegiya	89,3	81	78	97	93	89
5	Shvetsiya	88,0	80	78	96	93	86
6	Niderlandiya	87,6	78	78	96	95	83
7	Yangi Zelandiya	87,2	83	78	94	93	83
8	Avstraliya	87,0	77	79	96	96	80
9	Germaniya	84,1	75	72	96	94	83
10	Yaponiya	83,8	71	70	92,5	94	79

Yangi davlat moliyaviy nazorati arxitekturasini shakllantirishda quyidagi asosiy masalalarga e'tibor qaratish lozim deb hisoblaymiz:

1. Vazirlik va idoralarda ichki nazoratni yaxshilash orqali moliyaviy xavflarni kamaytirish doimiy vazifa sifatida belgilanadi;

2. Davlat moliyaviy nazorati arxitekturasida tashqi va ichki audit tuzilmalari mavjud bo'ladi. Audit tuzilmalarini rivojlantirish orqali muvofiqlik nazoratidan samaradorlik va sifat auditiga o'tiladi;

3. Buxgalteriya va budjet hisobini xalqaro standartlar asosida yangilash orqali ma'lumotlar to'liqligi, ishonchiligi, taqqoslanuvchanligi, tushunariligi (shu jumladan, xalqaro audit o'tkazuvchi tashkilotlar uchun ham) va haqqoniylikiga erishilishi ortidan davlat moliyaviy nazoratining ma'lumotlar ta'minoti keskin yaxshilanadi. Shu bilan birga, bu jarayonda davlat moliyaviy nazorati tizimida xalqaro raqobatchilarning paydo bo'lishiga erishish orqali moliyaviy nazorat ishlari sifati oshiriladi;

4. Davlat moliyaviy nazorati tizimida korrupsiyaga qarshi kurashish uchun xalqaro tajribalardan keng foydalaniladi. Har bir nazorat tuzilmasi yoki u mavjud bo'lgan tizimlar (masalan, vazirlik va idoralar) korrupsiyaga qarshi kurash menejmentini tasdiqlovchi sertifikatga ega bo'lishi yo'lga qo'yilishi lozim bo'ladi.

5. Xalqaro reyting, indeks va indikatorlar uslubiyotida davlat moliyaviy nazoratiga tegishli bo'lgan qismlarni yaxshilash hamda ularning hisoblanishi, baholanishi va monitoring qilinishiga ko'maklashish amalga oshiriladi (2-jadval).

2-jadval. Xorijiy davlatlarning aholi soni bo'yicha moliyaviy nazorat tizimini baholash natijalari²

Reyting	Davlatlar nomi	O'rta arifmetigi	Korrupsiyani qabul qilish indeksi	Iqtisodiy erkinlik indeksi	Inson kamoloti indeksi	Raqamli hukumat indeksi	Huquq ustuvorligi	Hukumat samaradorligi
11	Kanada	83,5	75	76	94	85	80	92
28	Malayziya	69,7	50	67	82	81	58	80
33	Saudiya Arabistoni	64,7	59	64	90	96	59	79
49	Peru	56,7	31	66	79	81	50	33
51	Marokash	56,1	37	60	71	68	50	50
54	O'zbekiston	55,2	32	58	74	80	47	40
55	Gana	54,7	42	56	63	63	57	47
64	Nepal	46,9	34	53	62	58	53	22
75	Angola	41,3	32	55	62	41	43	15
77	Kamerun	38,9	26	52	59	43	36	18
82	Madagaskar	37,0	26	57	49	32	44	14
83	Mozambik	36,7	25	51	49	28	41	26

Davlat moliyasini boshqarish tizimiga yangi tatbiq etilishi kutilayotgan yoki rejalashtirilgan xalqaro tajribalarni davlat moliyaviy nazorati tuzilmalari tomonidan baholash va ularni tatbiq etishning maqsadga muvofiqligi yoki xavflari bo'yicha maslahat olish amaliyotini yo'lga qo'yish zarur. Bu orqali, bir tomondan, mazkur islohotlar bo'yicha davlat moliyaviy nazorati tuzilmalarini xabardor qilish orqali ularning tayyorgarligi oshirilsa, boshqa tomondan, ularning fikrlarini olish orqali islohotlarning samarali amalga oshirilishiga ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan xavflarni aniqlash va bartaraf etish imkoniyati ortadi.

2 Manba: muallif ishlanmasi

XULOSA VA TAKLIFLAR

Davlat moliyaviy nazorati tizimini xalqaro baholash davlat boshqaruvi samaradorligini oshirish, moliyaviy intizomni mustahkamlash hamda budjet mablag'laridan oqilona foydalanishni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot davomida xalqaro reytinglar, indekslar va metodologiyalar asosida davlat moliyaviy nazorati tizimining samaradorligi kompleks tarzda tahlil qilindi hamda ilg'or xorijiy tajribalar o'rganildi.

Daniya, Finlandiya, Singapur, Norvegiya kabi davlatlarda davlat moliyaviy nazorati tizimining yuqori samaradorligi korrupsiyaning past darajasi, raqamli boshqaruvning rivojlanganligi, huquq ustuvorligi va hukumat samaradorligi bilan chambarchas bog'liqdir. Mazkur davlatlarda ichki va tashqi audit tizimlarining samarali faoliyati, xalqaro standartlarga asoslangan moliyaviy boshqaruv hamda kuchli institutsional nazorat mexanizmlari davlat moliyasini boshqarish sifatini sezilarli darajada oshirgan.

Davlat moliyaviy nazorati tizimini takomillashtirishda xalqaro tajribalarni chuqur o'rganish va ularni milliy amaliyotga moslashtirish muhim hisoblanadi. Ayniqsa, ichki nazorat tizimini kuchaytirish, samaradorlik auditini rivojlantirish, budjet va buxgalteriya hisobi tizimini xalqaro standartlarga moslashtirish hamda korrupsiyaga qarshi kurash mexanizmlarini takomillashtirish davlat moliyaviy nazorati samaradorligini oshirishning asosiy yo'nalishlari sifatida namoyon bo'ldi.

Davlat moliyaviy nazorati tizimida raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, ma'lumotlar shaffofligini ta'minlash va xalqaro reyting hamda indekslardagi ko'rsatkichlarni yaxshilash davlat boshqaruvi sifatini oshirishga xizmat qiladi. Bu esa, o'z navbatida, davlat budjeti mablag'laridan foydalanish samaradorligini oshirib, iqtisodiy barqarorlik va investitsion jozibadorlikni mustahkamlaydi.

O'zbekiston uchun ham davlat moliyaviy nazorati tizimini xalqaro standartlar asosida rivojlantirish strategik ahamiyatga ega hisoblanadi. World Bank, International Monetary Fund va Asian Development Bank kabi xalqaro moliya institutlari tavsiyalaridan samarali foydalanish orqali davlat moliyaviy nazorati arxitekturasini modernizatsiya qilish imkoniyati mavjud.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. World Bank. World Development Report 2022: Finance for an Equitable Recovery. Washington DC, 2022.
2. International Monetary Fund. Fiscal Transparency Handbook. Washington DC, 2018.
3. Asian Development Bank. Public Financial Management Systems Report. Manila, 2021.
4. Joseph Stiglitz. Economics of the Public Sector. New York: W.W. Norton & Company, 2000.
5. Robert Klitgaard. Controlling Corruption. Berkeley: University of California Press, 1988.
6. Allen Schick. Modern Budgeting. OECD Journal on Budgeting, 2007.
7. Douglas North. Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge University Press, 1990.
8. Transparency International. Corruption Perceptions Index 2023. Berlin, 2023.
9. United Nations Development Programme. Human Development Report 2023. New York, 2023.
10. United Nations. E-Government Survey 2022: The Future of Digital Government. New York, 2022.
11. The Heritage Foundation. Index of Economic Freedom 2023. Washington DC, 2023.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 4 (2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
